

Kanun Numarası	5762
Başlığı	BAZI YATIRIM VE HİZMETLERİN YAP-İŞLET-DEVRET MODELİ ÇERÇEVESİNDE YAPTIRILMASI HAKKINDA KANUN İLE DEVLET SU İŞLERİ UMUM MÜDÜRLÜĞÜ TEŞKİLAT VE VAZİFELERİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
Kabul Tarihi	09/05/2008
Kabul Edildiği Birleşim	23.Dönem 2.Yasama Yılı 102.Birleşim
Cumhurbaşkanlığına Gidiş Tarihi	13/05/2008
Cumhurbaşkanlığından Geliş Tarihi	20/05/2008
Cumhurbaşkanınca Yapılan İşlem	Onay
Resmi Gazete Tarihi	21/05/2008
Resmi Gazete Numarası	26882
Diğer Bilgiler	Son Dönem Tasarı Bilgileri ve Komisyon Raporları

Kanun Tasarısı Bilgileri

Kanun Tasarısının Metni	
Dönemi ve Yasama Yılı	23/2
Esas Numarası	1/480
Başkanlığa Geliş Tarihi	04/12/2007
Tasarının Başlığı	Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun ile Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
Tasarının Özeti	3996 sayılı Kanunun kapsamı ile yap-işlet-devret sözleşmelerinin içerikleri ve ödeme şekillerine ilişkin düzenlemeler yapılmakta, bu kapsamda katkı payı uygulaması tanımlanmakta ve çerçevesi belirlenmekte; yap-işlet-devret sözleşmelerinde idarece yapılacak ödemelerdeki gecikmelere uygulanacak gecikme faizine ilişkin hükümlere de yer verilebileceği; yap-işlet-devret görevlendirmeleri kapsamında katkı payı uygulaması veya diğer uygulamalar çerçevesinde gelecek yıllarda idarece ödeme yapılması öngörülen yılların bütçelerine gerekli ödeneklerin konulması öngörülmektedir.
Tasarının Son Durumu	KANUNLAŞTI

Komisyon Tipi	Adı	Giriş Tarihi	Çıkış Tarihi	Yapılan İşlem	Karar Tarihi
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe Komisyonu	11/12/2007	17/01/2008	Raporunu Verdi	11/01/2008

Esas Komisyon Raporu(Sirasayısı) 94

Kanun Numarası: 5762

AYRIŞIK OY

Yap-İşlet-Devret (YİD) modeli kamunun görev alanına giren bir yatırım veya hizmetin yatırım ve işletme döneminde yapılacak harcamaları yüklenen ve karşılığında yatırım sonucu ortaya çıkacak tesisi, önceden belirlenmiş olan süre ve tarifeler üzerinden işletme hakkına sahip yatırımcılar tarafından gerçekleştirilmesi yöntemidir. Model kamu-özel sektör işbirliğinin en önemli örneğidir. Bu alanda “Yap-İşlet” ve “İşletme Hakkı Devri” yöntemleri başta olmak üzere başka yöntemler de vardır.

Ülkemizde 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun 8.6.1994 tarihinde kabul edilmiştir. Kanunun amacı kamu iktisadi teşebbüsleri de dahil olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarınca ifa edilen ileri teknoloji ve yüksek maddi kaynak gerektiren bazı yatırım ve hizmetlerin yap-işlet-devret modeli çerçevesinde yaptırılmasını sağlamaktır. Tasarı 3996 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde yaptığı değişiklik ile YİD ile yapılacak yatırımlar kapsamına trafiği yoğun karayolu, gar kompleksi, lojistik merkezi, kruvaziyer liman ve kompleksler ile sınır kapılarını dahil etmektedir.

Ancak Tasarının kapsama ilişkin olarak yaptığı değişiklik bununla sınırlı değildir. Tasarı 3996 sayılı Kanunun 1 inci maddesini de değiştirmek suretiyle kapsamı genişletmiştir. Tasarının değişiklik öngördüğü 3996 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde Kanunun 2 nci maddesinde sayılan yatırımların YİD yöntemi ile yapılabilmesi için iki şart öngörülmüştür. Bunlar “ileri teknoloji ve yüksek maddi kaynak”tır. Yani bir yatırımın YİD modeli ile yapılabilmesi için hem ileri teknoloji hem de yüksek maddi kaynak gerektirmesi şarttır. Tasarı Kanundaki “ve” ibaresini “veya” olarak değiştirmek suretiyle YİD modelini “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesindeki değişiklikte yapılan genişletme dışında ayrıca genişletmiştir. Buna göre ileri teknoloji gerektirmekle birlikte maddi boyutu yüksek olmayan bir yatırım YİD yöntemi ile yapılabilecektir. Bu doğru değildir.

Tasarı ülkenin ihtiyaç duyduğu ancak kamunun kaynak yetersizliği nedeniyle yapamadığı yatırımların özel sektör tarafından yapılmasını amaçlar görünmektedir. Ancak 3996 sayılı Kanunla istisna olarak öngörülen bir modelin yapısının değiştirilerek giderek kamu yatırımlarının önemli bir kısmını kapsayacak şekilde genişletilmesi harcama disiplini bozacak niteliktedir. Tasarının amacı kamunun yapmak zorunda olduğu bir kısım yatırımların özel sektöre yaptırılması, bedelinin ise yılı bütçesine konulan ödeneklerle taksitler halinde ödenmesidir. Bu bir nevi borçlanma yöntemidir. Bu uygulama kamu borcunun olduğunun altında görünmesine yol açacaktır. Bunun anlamı kamu yatırım harcamalarının bütçe dışına çıkarılmasıdır. Bu alan genişlediği ölçüde kamunun temel yatırım harcamaları azalacaktır.

Mali disiplinden, özellikle 2006 yılından itibaren belirgin bir biçimde uzaklaşıldığı, kamu gelirlerinin özelde de vergi gelirlerinin düzeyinin azaldığı bir süreçte YİD uygulamalarının “katkı payı” kavramına dayalı olarak genişletilmesi kamu maliyesini ve saydamlığı olumsuz etkileyecektir.

Harcama disiplini sağlayabilmek amacıyla Tasarının 5 inci maddesine konulmuş olan sınırlar ise amacı sağlamaktan uzaktır.

Tasarı kapsamına faydası bölünemez ve fiyatlandırılması mümkün olmayan salt kamusal hizmet üretimi de dahil edilmek istenmektedir. Kamusal nitelikli hizmetlerin özel sektöre yaptırılması, hangi şart altında olursa olsun doğru değildir.

Tasarının genel gerekçesinde “katkı payı” uygulamasına dayalı modelde riskin kamu ve özel sektör arasında paylaşılacağı ifade edilmişse de Tasarı maddelerinde buna yönelik bir düzenleme görülmemiştir. Katkı payına dayalı uygulamada özel sektörün riski söz konusu değildir. Risk tamamen Devletin üzerindedir.

“Kruvaziyer liman ve kompleks” ibaresinde yer alan “kompleks” kavramı Anayasa’nın 43 üncü fıkrasında yer alan “Kıyılar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır” hükmüne aykırı uygulamaların yolunu açabilecektir. “Kompleks” kavramı kıyılarda yapılması mümkün olmayan yapıların Anayasaya aykırı olarak yapılması sonucunu yaratabilecektir.

Ayrıca Tasarı konusu olan düzenlemeleri de kapsayacak şekilde DPT tarafından hazırlanmış olup anılan kurumun web sayfasında yer alan “Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Kamu Kesimi ile Özel Sektör İşbirliği Modelleri Çerçevesinde Gerçekleştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı Taslağı” vardır. Taslakta tartışılacak birçok husus vardır. Ancak Tasarı konusu olan düzenlemelerin söz konusu Tasarı Taslağının da kapsamında yer aldığı düşünülürse bu konuda acele edilmesinin nedeni yoktur. Tasarı ile Taslak arasında uyumsuzluklar vardır. Örneğin, Tasarıda yer alan “katkı payı” kavramı anılan Taslakta “gölge ücret” adıyla yer almaktadır.

DSİ Teşkilat Kanununda yapılması öngörülen değişiklik ise uygulamada çiftçileri olumsuz etkileyebilecek sonuçlar doğurabilecektir.

M. Akif Hamzaçebi
Trabzon
Ferit Mevlüt Aslanoğlu
Malatya

Faik Öztrak
Tekirdağ
Esfender Korkmaz
İstanbul